หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

บทที่ 5

ปัจจัยทางประชากรและสังคมที่มีอิทธิพลต่อ ความรู้ความเข้าใจ ความสนใจ และทัศนคติทางการเมืองการเลือกตั้ง

วิธีวัดอิทธิพลของปัจจัยทางประชากรและสังคม

ปัจจัยทางประชากรและสังคมที่จะวัดในบทนี้ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจสังคม ในการวัดอิทธิพลของปัจจัยเหล่านี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งหมดมารวมกะแนนของแต่ละคนโดยแบ่งคะแนนเป็น 6 หมวดด้วยกันเช่นในบทที่ 4 แล้วจึงแยกข้อมูลของแต่ละคนออกตามกลุ่มทางประชากรและสังคม เพื่อนำตัวเลขร้อยละที่ได้มาเปรียบเทียบศึกษาความแตกต่างอันเกิดจากอิทธิพลของปัจจัยเหล่านี้อีกทีหนึ่ง

อนึ่ง เกณฑ์ที่จะตัดสินว่าผู้ใดมีความรู้ความเข้าใจสูง กลาง หรือต่ำนั้น ใช้วิธีตัดสินโดยเทียบกับคะแนนเต็มของแต่ละหมวดเป็นสำคัญ ผู้ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 0 – 49 % ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ต่ำ 50 – 75 % ปานกลาง และ 75 – 100 % อยู่ในเกณฑ์สูง

ความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองระบบรัฐสภา

คำถามที่ใช้วัดความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาทั้งหมดมี 7 ข้อ คือ

1. ตามหลักการแล้ว หน้าที่ของรัฐสภาอย่างหนึ่งก็คือ ควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลว่าเป็นไปตามนโยบายที่แถลงไว้หรือไม่ (ถูก, ตอบไม่ได้, ไม่ถูก)
2. ผู้ที่สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องสังกัดอยู่พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเสียก่อน (ถูก, ตอบไม่ได้, ไม่ถูก)

3. รัฐสภาประกอบด้วยสมาชิก 2 ประเภท คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (ถูก, ตอบไม่ได้, ไม่ถูก)
4. ผู้ที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีอาจเชิญผู้ที่ได้รับความไว้วางใจจากสภาผู้แทนราษฎรคนใดคนหนึ่งมาเป็นก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือหัวหน้าพรรคการเมือง (ถูก, ตอบไม่ได้, ไม่ถูก)
5. รัฐมนตรีทุกคนจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย (ถูก, ตอบไม่ได้, ไม่ถูก)
6. พรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาในสภามากที่สุดอาจไม่ใช่พรรคที่ได้เป็นรัฐบาลก็ได้ (ถูก, ตอบไม่ได้, ไม่ถูก)
7. ในที่ประชุมสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะลุกขึ้นอภิปรายปัญหาใด ๆ ได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากประธานสภาก่อนเท่านั้น (ถูก, ตอบไม่ได้, ไม่ถูก)

หลักของการสร้างคำถามนี้ ก็เพื่อทดสอบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้แทนราษฎร พรรคการเมือง รัฐสภา และรัฐบาล เพียงไร ผลของคำตอบปรากฏออกมาดังนี้

<u>เพศ</u> เมื่อจำแนกความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาตามเพศแล้ว ก็พบว่าโดยเฉลี่ยเพศชายจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ดีกว่าเพศหญิง เพศหญิงส่วนใหญ่คือ 52.3 % จะมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ขณะที่เพศชายส่วนใหญ่คือ 57.5 % มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในเกณฑ์ดี นอกจากนี้ก็พบว่า 6.2 % ของเพศหญิงไม่ยอมตอบคำถามในข้อนี้ด้วย ซึ่งเมื่อนำไปรวมกับผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจต่ำแล้ว ก็จะมีเพศหญิงที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาต่ำ 13.9 % ในขณะที่เพศชายมีเพียง 9.6 % ดังในตารางที่แสดงต่อไปนี้

ตารางที่ 47 อิทธิพลของเพศที่มีต่อความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา

เพศ	ความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา				
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ไม่ตอบ	รวม
เพศชาย	57.5 (42)	32.9 (24)	8.2 (6)	1.4 (1)	100.0 (73)
เพศหญิง	33.8 (22)	52.3 (34)	7.7 (5)	6.2 (4)	100.0 (65)
ไม่ทราบเพศ	25.0 (1)	25.0 (1)	50.0 (2)	–	100.0 (4)
รวม	45.8 (65)	41.5 (59)	9.2 (13)	3.5 (5)	100.0 (142)

อายุ ในการจำแนกอายุนี้ ได้พบปัญหาว่ามีกลุ่มตัวอย่างที่อายุ 20 – 25 มากเกินไป ทั้งนี้เพราะเป็นกลุ่มจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงเสีย 47 คน เพื่อป้องกันมิให้คลาดเคลื่อนไปจากข้อเท็จจริงมากนัก จึงได้ตกลงแยกกลุ่มจากมหาวิทยาลัยราม-คำแหงไว้ต่างหากอีกกลุ่มหนึ่ง รวมมีกลุ่มอายุทั้งหมด 5 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มอายุ 20 – 25 จากรามคำแหง, กลุ่มอายุ 20 – 25 จากทุ่งมหาเมฆและแฟลตพญาไท กลุ่มอายุ 26 – 35, กลุ่มอายุ 36 – 45 และกลุ่มอายุ 46 ขึ้นไป ดังที่แยกไว้ในตารางดังนี้

ตารางที่ 48 อิทธิพลของอายุที่มีต่อความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา

อายุ	ความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา				
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ไม่ตอบ	รวม
20–25 (รามคำแหง)	59.6 (28)	36.2 (17)	4.3 (2)	–	100.1 (47)
20–25 (ทุ่งมหาเมฆ, พญาไท)	46.4 (13)	35.7 (10)	10.7 (3)	7.1 (2)	99.9 (28)
26–35	36.0 (9)	52.0 (13)	12.0 (3)	–	100.0 (25)
36–45	27.8 (5)	50.0 (9)	16.7 (3)	5.6 (1)	100.1 (18)
46 ขึ้นไป	41.7 (10)	41.7 (10)	8.3 (2)	8.3 (2)	100.0 (24)
รวม	45.8 (65)	41.5 (59)	9.2 (13)	3.5 (5)	100.0 (142)

วิเคราะห์จากตัวเลขที่ปรากฏจะพบว่า กลุ่มคนที่มีอายุระหว่าง 20 – 25 เป็นกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาดีกว่ากลุ่มอื่นมาก โดยเฉพาะกลุ่มที่มาจากรามคำแหง นับว่ามีความแตกต่างอย่างสำคัญกับกลุ่มอื่น สำหรับกลุ่มอื่น ๆ นั้นจะปรากฏว่าส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง นอกจากกลุ่มที่มีอายุ 46 ขึ้นไปเท่านั้นที่จำนวนผู้มีความเข้าใจสูงกับปานกลางมีจำนวนเท่ากัน เราอาจสรุปได้ว่าเหตุที่กลุ่มที่มีอายุ 20 – 25 มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาดีกว่ากลุ่มอื่นก็เพราะบุคคลในวัยนี้อยู่ในวัยที่กำลังกระตือรือร้นให้ความสนใจในการเมือง และกำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนจึงมีความรู้ในด้านนี้มากกว่ากลุ่มอื่น ส่วนกลุ่มที่อายุ 46 ขึ้นไปนั้น ก็กล่าวได้ว่าเป็นวัยที่หน้าที่การงานเริ่มเป็นหลักเป็นฐาน เป็นวัยที่จะเริ่มมีเวลาพอที่จะหันมาสนใจในเรื่องราวทางการเมืองมากขึ้น จึงมีความรู้ความ

ตารางที่ 48 อิทธิพลของอายุที่มีต่อความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา

อายุ	ความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา				
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ไม่ตอบ	รวม
20–25 (รามคำแหง)	59.6 (28)	36.2 (17)	4.3 (2)	–	100.1 (47)
20–25 (ทุ่งมหาเมฆ, พญาไท)	46.4 (13)	35.7 (10)	10.7 (3)	7.1 (2)	99.9 (28)
26–35	36.0 (9)	52.0 (13)	12.0 (3)	–	100.0 (25)
36–45	27.8 (5)	50.0 (9)	16.7 (3)	5.6 (1)	100.1 (18)
46 ขึ้นไป	41.7 (10)	41.7 (10)	8.3 (2)	8.3 (2)	100.0 (24)
รวม	45.8 (65)	41.5 (59)	9.2 (13)	3.5 (5)	100.0 (142)

วิเคราะห์จากตัวเลขที่ปรากฏจะพบว่า กลุ่มคนที่มีอายุระหว่าง 20 – 25 เป็นกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาดีกว่ากลุ่มอื่นมาก โดยเฉพาะกลุ่มที่มาจากรามคำแหง นับว่ามีความแตกต่างอย่างสำคัญกับกลุ่มอื่น สำหรับกลุ่มอื่น ๆ นั้นจะปรากฏว่าส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง นอกจากกลุ่มที่มีอายุ 46 ขึ้นไปเท่านั้นที่จำนวนผู้มีความเข้าใจสูงกับปานกลางมีจำนวนเท่ากัน เราอาจสรุปได้ว่าเหตุที่กลุ่มที่มีอายุ 20 – 25 มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาดีกว่ากลุ่มอื่นก็เพราะบุคคลในวัยนี้อยู่ในวัยที่กำลังกระตือรือร้นให้ความสนใจในการเมือง และกำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนจึงมีความรู้ในด้านนี้มากกว่ากลุ่มอื่น ส่วนกลุ่มที่อายุ 46 ขึ้นไปนั้น ก็กล่าวได้ว่าเป็นวัยที่หน้าที่การงานเริ่มเป็นหลักเป็นฐาน เป็นวัยที่จะเริ่มมีเวลาพอที่จะหันมาสนใจในเรื่องราวทางการเมืองมากขึ้น จึงมีความรู้ความ

เข้าใจดีกว่ากลุ่มอายุ 26 – 35 และ 36 – 45 ซึ่งเป็นกลุ่มที่กำลังอยู่ในวัยทำงาน ก่อร่างสร้างตัว มีภารกิจส่วนตัวรุ่นวายเกินกว่าที่จะหันมาสนใจเอาใจใส่เรื่องราวทางการเมือง

อย่างไรก็ดี หากดูตัวเลขเฉลี่ยที่รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดไว้ด้วยกันแล้ว ก็เป็นที่น่าพอใจว่าจำนวนผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาสูงนั้นมีจำนวนมากพอสมควร มากกว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางเสียอีก คือมีถึง 45.8 % ในขณะที่จำนวนผู้มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางมีเท่ากับ 41.5 %

<u>ระดับการศึกษา</u> ในการวิจัยนี้ ได้แบ่งระดับการศึกษาของกลุ่มประชากรตัวอย่างออกเป็น 5 ระดับด้วยกันคือ

1. ระดับต่ำสุดตั้งแต่ไม่รู้หนังสือเลย ถึง ประถมศึกษาที่ 7
2. ระดับตั้งแต่มัธยมศึกษาที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาที่ 5
3. ระดับการศึกษาชั้นวิทยาลัย หรืออนุปริญญา
4. กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัย
5. จบมหาวิทยาลัยหรือสูงกว่านั้น

สำหรับระดับที่ 4 คือผู้ที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น เมื่อคัดผู้ที่เป็นอาจารย์และข้าราชการในมหาวิทยาลัยรามคำแหงออกแล้ว ก็จะเหลือนักศึกษาทั้งหมด 45 คน รวมทั้งผู้ที่เป็นนักศึกษาจากที่อื่นอีก 4 คน เป็น 49 คน

ตารางที่ 49 อิทธิพลของการศึกษาที่มีต่อความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา

	ความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา				
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ไม่ตอบ	รวม
ไม่รู้หนังสือ – ป.7	8.7 (2)	52.2 (12)	17.4 (4)	21.7 (5)	100.0 (23)
ม.ศ.1 – ม.ศ.5	34.5 (10)	55.2 (16)	10.3 (3)	–	100.0 (29)
วิทยาลัยหรืออนุปริญญา	53.3 (8)	40.0 (6)	6.7 (1)	–	100.0 (15)
กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัย	57.1 (28)	36.7 (18)	6.1 (3)	–	99.0 (49)
จบมหาวิทยาลัยหรือสูงกว่า	66.7 (16)	25.0 (6)	8.3 (2)	–	100.0 (24)
ไม่ทราบระดับการศึกษา	50.0 (1)	50.0 (1)	–	–	100.0 (2)
รวม	45.8 (65)	41.5 (59)	9.2 (13)	3.5 (5)	100.0 (142)

ตารางที่ 49 แสดงให้เห็นอิทธิพลของการศึกษาที่มีต่อความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาค่อนข้างชัดเจนมาก นั่นคือเปอร์เซนต์เฉลี่ยของผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้สูงจะเพิ่มขึ้นตามการศึกษาที่เขาได้รับ ระดับต่ำสุดคือไม่รู้หนังสือถึง ป.7 มีผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาสูงเพียง 8.7 % ในขณะที่พวกจบมหาวิทยาลัยหรือสูงกว่านั้นมีผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้สูงถึง 66.7 % ในทางกลับกันเปอร์เซนต์ของผู้มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาต่ำก็ลดน้อยลงตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น นั่นคือพวก

ไม่รู้หนังสือ – ป. 7 มีผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ต่ำ 17.4 % แต่พอถึงพวก ม.ศ. 1 – ม.ศ. 5 ก็จะลดลงเหลือ 10.3 % สำหรับพวกที่กำลังศึกษามหาวิทยาลัยก็เหลือเพียง 6.1 % และพวกที่จบมหาวิทยาลัยหรือสูงกว่านั้นก็เหลือเพียง 8.3 % เท่านั้น อันแสดงให้เห็นชัดเจนว่า การศึกษามีอิทธิพลสำคัญมากต่อความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาของประชาชน

<u>อาชีพ</u> จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งจำแนกออกเป็น 5 อาชีพ รวมทั้งพวกที่ไม่บอกอาชีพอีก 1 เป็น 6 ประเภทอาชีพนั้น นำมาสร้างตารางแสดงอิทธิพลของอาชีพได้ดังนี้

ตารางที่ 50 อิทธิพลของอาชีพที่มีต่อความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา

อาชีพ	ความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา				
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ไม่ตอบ	รวม
รับราชการ	50.0 (11)	45.5 (10)	4.5 (1)	–	100.0 (22)
ทำงานเอกชน	35.5 (11)	45.2 (14)	16.1 (5)	3.2 (1)	100.0 (31)
ทำงานส่วนตัว	40.0 (6)	46.7 (7)	–	13.3 (2)	100.0 (15)
แม่บ้าน	12.5 (1)	50.0 (4)	12.5 (1)	25.0 (2)	100.0 (8)
นักศึกษา	53.1 (26)	38.8 (19)	8.2 (4)	–	100.1 (49)
ไม่บอกอาชีพ	58.8 (10)	29.4 (5)	11.8 (2)	–	100.0 (17)
รวม	45.8 (65)	41.5 (59)	9.2 (13)	3.5 (5)	100.0 (142)

จากตารางที่ 50 กลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการปกครองแบบรัฐสภาดีที่สุดกลายเป็นกลุ่มผู้ไม่บอกอาชีพ ซึ่งเมื่อเราย้อนกลับไปดูภูมิหลังของกลุ่มนี้ ก็พบว่า มีถึง 6 คน ที่มีความรู้ระดับมหาวิทยาลัยขึ้นไป อีก 3 คน มีการศึกษาระดับ ม.ศ.3 –

ม.ศ. 5 และไม่ทราบระดับการศึกษาอีก 1 คน ส่วนฐานะทางเศรษฐกิจสังคมนั้น ก็มีถึง 8 คน ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมปานกลาง 1 คน มีฐานะดี และมีเพียงคนเดียวที่มีฐานะต่ำกว่าปานกลาง ผู้ที่มีความรู้น้อยที่สุดในกลุ่มนี้จบชั้น ม.ศ.3 ซึ่งมีเพียงคนเดียว จึงเป็นไปได้ว่า ระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจสังคม ได้เข้ามามีส่วนผลักดันทำให้กลุ่มนี้มีจำนวนผู้มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาสูง สูงกว่ากลุ่มอื่น

สำหรับในกลุ่มอาชีพอื่นนั้น เราได้พบว่า กลุ่มข้าราชการและนักศึกษาเป็นอีก 2 กลุ่มที่มีจำนวนผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้มากกว่ากลุ่มผู้ทำงานเอกชนและส่วนตัว และแม่บ้านอย่างเห็นได้ชัดซึ่งก็มิใช่เรื่องแปลก เพราะผู้มีอาชีพรับราชการนั้นจำเป็นอยู่เองที่ต้องศึกษาติดตามกลไกการปกครองและข่าวคราวทางการเมืองอยู่เสมอ ประกอบกับหน้าที่การงานที่มักทำให้ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลในรัฐบาลอยู่แล้ว สำหรับนักศึกษานั้นเล่าก็ได้เปรียบที่กำลังอยู่ในระยะกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และยังมีพื้นฐานทางการศึกษาที่ช่วยให้สามารถเข้าอกเข้าใจเรื่องเช่นนี้ได้ดีกว่ากลุ่มที่ทำงานเอกชนหรือทำงานส่วนตัวซึ่งไม่มีเวลาพอที่จะหันมาศึกษาเรื่องนี้อย่างจริงจัง หรืออาจเคยศึกษามาแล้วก็นานจนลืมหมดสิ้นแล้ว

นอกจากนี้ ก็ยังมีกลุ่มแม่บ้านซึ่งครึ่งหนึ่งมีความรู้ความเข้าใจปานกลาง อีก 12.5 มีความรู้ความเข้าใจต่ำ และอีก 25 ที่ไม่ยอมตอบคำถาม อันเป็นแนวโน้มแสดงว่าแม่บ้านก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่ค่อยสนใจจะศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองมากนัก แต่เนื่องจากกลุ่มนี้มีจำนวนน้อยเพียง 8 คน หลักฐานจากตัวเลขจึงเชื่อถือไม่ได้แน่นอน

<u>ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม</u> การแยกกลุ่มตัวอย่างออกตามฐานะทางเศรษฐกิจสังคมได้ใช้วิธีพิจารณาจากหลาย ๆ สิ่งด้วยกัน นอกเหนือจากคำตอบของผู้ตอบเอง เพราะผู้ตอบส่วนใหญ่มักตอบว่าตนมีฐานะ "พอมีกินมีใช้" ผู้วิจัยจึงพิจารณาจากอาชีพ, ระดับการศึกษา, ถิ่นที่อยู่ และข้อสังเกตจากผู้สัมภาษณ์ประกอบด้วย แล้วจึงแบ่งกลุ่มของผู้ที่ตอบว่า "พอมีกินมีใช้" ว่าควรจัดอยู่ในพวกมีฐานะทางเศรษฐกิจสังคม "กลางสูง" หรือ "กลางต่ำ" (สำหรับพวกที่จัดอยู่ในฐานะปานกลางนั้น ก็คือพวกนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ตอบว่า ตนเองมีฐานะพอมีกินมีใช้ และ

ผู้วิจัยไม่อาจใช้ข้อมูลทางสังคมอื่น ๆ พิจารณาประกอบได้) ผลของการจัดแบ่งระดับฐานะทางเศรษฐกิจสังคมเพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาปรากฏตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 51 อิทธิพลของฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่มีต่อความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา

ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม	ความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา				
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ไม่ตอบ	รวม
สูง	71.4 (15)	28.6 (6)	–	–	100.0 (21)
กลางสูง	42.8 (12)	42.8 (12)	14.3 (4)	–	99.9 (28)
ปานกลาง	56.8 (21)	35.1 (13)	8.1 (3)	–	100.1 (37)
กลางต่ำ	36.8 (7)	52.6 (10)	5.3 (1)	5.3 (1)	100.0 (19)
ต่ำ	27.0 (10)	48.6 (18)	13.5 (5)	10.8 (4)	99.9 (37)
รวม	45.8 (65)	41.5 (59)	9.2 (13)	3.5 (5)	100.0 (142)

จากตารางที่ 51 นี้ได้พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจสังคมมีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภามากทีเดียว ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมสูงส่วนใหญ่ จะมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาสูง และเปอร์เซนต์ของผู้มีความรู้ความเข้าใจสูงจะค่อย ๆ ต่ำลงตามฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่ต่ำลง (ยกเว้นเปอร์เซนต์ในผู้ที่มีฐานะปานกลาง) ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงมีความรู้ในเรื่องนี้สูง) กลุ่มผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำจะมีจำนวนผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้สูงเพียง 27 % เท่านั้น แต่จำนวนผู้มีความรู้ความเข้าใจต่ำ

และไม่ตอบจะกลับเพิ่มขึ้นแทนคือรวมเป็น 24.3 % นอกจากนี้ก็ปรากฏว่ามีตัวเลขของกลุ่มผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคม "กลางสูง" ที่มีจำนวนผู้มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาต่ำสูงอย่างน่าสังเกตคือมีถึง 14.3 % แต่หลังจากการตรวจสอบดูก็ไม่อาจหาสาเหตุได้ว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

ความสนใจในการเมือง เน้นเฉพาะบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คำถามที่ใช้วัดความสนใจในการติดตามดูบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมี 5 ข้อ คือ

1. ตามความเข้าใจของท่านพรรคการเมืองที่ได้ร่วมจัดตั้งรัฐบาลซึ่งมี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรีก่อนการยุบสภา คือ

   ก. กิจสังคม ชาติไทย ธรรมสังคม
   ข. กิจสังคม ธรรมสังคม เกษตรสังคม
   ค. กิจสังคม ประชาธิปัตย์ เกษตรสังคม
   ง. กิจสังคม ชาติไทย สังคมชาตินิยม

2. ผู้ที่ทำหน้าที่ประธานสภาในการประชุมรัฐสภาครั้งที่แล้ว คือ

   ก. ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช
   ข. นายทวิช กลิ่นประทุม
   ค. นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์
   ง. นายแพทย์ กระแส ชนะวงศ์

3. นายชวน หลีกภัย เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดอยู่พรรค

   ก. ธรรมสังคม
   ข. ประชาธิปัตย์
   ค. พลังใหม่
   ง. ชาติไทย

4. พันเอก สมคิด ศรีสังคม เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) สังกัดอยู่พรรค

   ก. พลังใหม่
   ข. สังคมนิยม
   ค. ประชาธิปัตย์
   ง. สังคมชาตินิยม

5. หัวหน้าพรรคเกษตรสังคม (สมัยก่อนยุบสภา) ชื่อ

ก. นายทวิช กลิ่นประทุม ข. นายเสวต เปี่ยมสงศ์สานต์

ค. นายสวัสดิ์ คำประกอบ ง. พลตรี ประมาณ อดิเรกสาร

หลักของการสร้างคำถามชุดนี้ก็เพื่อทดสอบว่า ประชาชนให้ความสนใจติดตามดูผลการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียงใด รู้จักสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นผู้นำในวงการเมืองขณะนั้นมากน้อยเพียงใด และการรู้จักชื่อนั้นเขาได้รู้จักลึกซึ้งเพียงใด นั่นคือรู้หน้าที่ของบุคคลนั้น ๆ หรือรู้ว่าบุคคลนั้น ๆ มีความสำคัญอย่างไร หรือเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคใด หรือไม่

ต่อไปนี้จะเป็นการเสนอข้อมูลแสดงอิทธิพลของปัจจัยทางประชากรและสังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อความสนใจ ในบทบาทและการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตารางที่ 52 อิทธิพลของเพศที่มีต่อความสนใจในบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เพศ	ความสนใจในบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร				
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ตอบ	รวม
เพศชาย	75.3 (55)	9.6 (7)	13.7 (10)	1.4 (1)	100.0 (73)
เพศหญิง	55.4 (36)	10.8 (7)	32.3 (21)	1.5 (1)	100.0 (65)
ไม่รู้เพศ	75.0 (3)	–	25.0 (1)	–	100.0 (4)
รวม	66.2 (94)	9.9 (14)	22.5 (32)	1.4 (2)	100.0 (142)

เพศ ตัวเลขจากตารางที่ 52 แสดงให้เราเห็นอย่างชัดเจนว่า เพศมีอิทธิพลต่อความสนใจในบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาก เพศชายมีความสนใจมากกว่าเพศหญิง จำนวนเพศชายที่มีความสนใจมากมีถึง 75.3 % แต่เพศหญิงมีเพียง 55.4 % และเพศหญิงที่มีความสนใจน้อยก็มีถึง 32.3 % ในขณะที่เพศชายมีเพียง 13.7 %

ตารางที่ 53 อิทธิพลของอายุที่มีต่อความสนใจในบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

อายุ	ความสนใจในบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร				
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ตอบ	รวม
20–25(รามคำแหง)	66.0 (31)	12.8 (6)	21.3	(10) –	100.1 (47)
20–25(ทุ่งมหาเมฆ, พญาไท)	75.0 (21)	7.1 (2)	10.7	(3) 7.1 (2)	99.9 (28)
26–35	68.0 (17)	4.0 (1)	28.0	(7) –	100.0 (25)
36–45	61.1 (11)	5.6 (1)	33.3	(6) –	100.0 (18)
46 ขึ้นไป	58.3 (14)	16.7 (4)	25.0	(6) –	100.0 (24)
รวม	66.2 (94)	9.9 (14)	22.5	(32) 1.4 (2)	100.0 (142)

อายุ จากตารางที่ 53 ถึงแม้กลุ่มอายุ 20 – 25 ยังมีความสนใจในการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนำหน้ากลุ่มอื่น ๆ อยู่ แต่กลุ่มอายุ 26 – 35 และ 36 – 45 ซึ่งในหมวดแรกเป็นกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภาน้อย กลับมีเปอร์เซนต์ผู้สนใจในเรื่องนี้ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะในกลุ่ม 26 – 35 ซึ่งมี 68 % จึงไม่นับว่ามีความแตกต่างกันอย่างสำคัญระหว่างกลุ่มอายุต่าง ๆ ในหัวข้อนี้ อย่างไรก็ดี จำนวนผู้ที่มีความสนใจน้อยใน 2 กลุ่มนี้ก็ยังสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ อยู่ ทำให้ข้อสันนิษฐานที่กล่าวไว้ในหมวดแรก (ที่ว่ากลุ่มทั้งสองนี้เป็นกลุ่มที่กำลังทำงานสร้างเนื้อสร้างตัว ไม่ค่อยมีเวลามาศึกษาติดตามข่าวคราวทางการเมืองมากเท่ากลุ่มอายุอื่น) ยังใช้ได้อยู่ แต่สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุคือ 46 ขึ้นไปซึ่งน่าจะมีความสนใจในสถานการณ์การเมืองสูงนั้น กลับปรากฏว่าเป็นกลุ่มที่มีผู้สนใจจำนวนน้อยที่สุด อันแสดงว่า เราไม่อาจใช้ข้อสันนิษฐานที่ว่า "กลุ่มคนสูงอายุมักจะหันมาสนใจการเมืองเพิ่มขึ้นกว่าสมัยหนุ่ม ๆ " ได้ในทุกกรณี

ตารางที่ 54 อิทธิพลของการศึกษาที่มีต่อความสนใจในบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ระดับการศึกษา	ความสนใจในบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร				
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ตอบ	รวม
ไม่รู้หนังสือ – ป.7	26.1 (6)	8.7 (2)	56.5(13)	8.7 (2)	100.0 (23)
ม.ศ. 1.– ม.ศ.5	72.4 (21)	10.3 (3)	17.2 (5)	–	99.9 (29)
วิทยาลัยหรืออนุปริญญา	66.7 (10)	13.3 (2)	20.0 (3)	–	100.0 (15)
กำลังศึกษามหาวิทยาลัย	67.3 (33)	12.2 (6)	20.4 (10)	–	100.0 (49)
จบมหาวิทยาลัยหรือสูงกว่านั้น	91.7 (22)	4.2 (1)	4.2 (1)	–	100.1 (24)
ไม่ทราบ	100.0 (2)	–	–	–	100.0 (2)
รวม	66.2 (94)	9.9 (14)	22.5 (32)	1.4 (2)	100.0 (142)

การศึกษา ระดับการศึกษายังมีอิทธิพลต่อความสนใจในบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเช่นเดียวกับที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา นั่นคือ ยิ่งมีระดับการศึกษาสูงก็จะยิ่งมีความสนใจเพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากจำนวนผู้สนใจมากจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นจาก 26.1 % ในกลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือ – ป. 7 จนถึง 91.7 % ในกลุ่มผู้มีการศึกษาจนขั้นมหาวิทยาลัย หรือสูงกว่านั้น และในทางกลับกัน จำนวนผู้สนใจบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน้อยก็จะลดลงตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ข้อที่น่าสังเกตคือ ในตารางที่ 54 นี้ กลุ่ม ม.ศ. 1 – ม.ศ. 5 กลับมีผู้สนใจบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาก "มากกว่า" กลุ่มที่จบวิทยาลัยหรืออนุปริญญา และกลุ่มที่กำลังศึกษามหาวิทยาลัยเสียอีก อันแสดงว่า บุคคลในระดับการศึกษานี้ก็มีความกระตือรือร้น มีความสนใจในความเป็นไปทางการเมืองไม่แพ้พวกที่เรียนสูง ๆ เหมือนกัน (แต่ก็อาจเป็นไปได้ว่าในกลุ่มดังกล่าวมีจำนวนน้อยเพียง 15 คน ดังนั้น ตัวเลขการวิเคราะห์อาจจะไม่ค่อยตรงกับความเป็นจริงนัก)

ตารางที่ 55 อิทธิพลของอาชีพที่มีต่อความสนใจในบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

อาชีพ	ความสนใจในบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร				
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ตอบ	รวม
รับราชการ	86.4 (19)	–	13.6 (3)	–	100.0 (22)
ทำงานเอกชน	58.1 (18)	12.9 (4)	25.8 (8)	3.2 (1)	100.0 (31)
ทำงานส่วนตัว	53.3 (8)	20.0 (3)	20.0 (3)	6.7 (1)	100.0 (15)
แม่บ้าน	50.0 (4)	–	50.0 (4)	–	100.0 (8)
นักศึกษา	67.3 (33)	12.2 (6)	20.4 (10)	–	99.9 (49)
ไม่บอกอาชีพ	70.6 (12)	5.9 (1)	23.5 (4)	–	100.0 (17)
รวม	66.2 (94)	9.9 (14)	22.5 (32)	1.4 (2)	100.0 (142)

<u>อาชีพ</u> ตารางที่ 55 แสดงให้เห็นอิทธิพลของอาชีพข้าราชการต่อความสนใจในบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับในหมวดแรก ข้าราชการเป็นกลุ่มที่มีความสนใจในบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่ากลุ่มบุคคลอาชีพอื่นอย่างเห็นได้ชัด รองลงมาก็ได้แก่กลุ่มผู้ไม่บอกอาชีพ และพวกนักศึกษา ส่วนพวกทำงานเอกชนและทำงานส่วนตัวก็มีความสนใจมากเช่นกัน แม้จะไม่เท่าพวกข้าราชการ นั่นคือมีผู้สนใจในเรื่องนี้มากเกินกว่า 50 % ทั้งสิ้น

ตารางที่ 56 อิทธิพลของฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่มีต่อความสนใจในบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม	ความสนใจในบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร				
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ตอบ	รวม
สูง	76.2 (16)	–	23.8 (5)	–	100.0 (21)
กลางสูง	82.1 (23)	10.7 (3)	7.1 (2)	–	100.0 (28)
ปานกลาง	78.4 (29)	13.5 (5)	8.1 (3)	–	100.0 (37)
กลางต่ำ	47.4 (9)	15.8 (3)	36.8 (7)	–	100.0 (19)
ต่ำ	45.9 (17)	8.1 (3)	40.5 (15)	5.4 (2)	99.9 (37)
รวม	66.2 (94)	9.9 (14)	22.5 (32)	1.4 (2)	100.0 (142)

ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม ตารางที่ 56 แสดงให้เห็นว่าฐานะทางเศรษฐกิจสังคมมีอิทธิพลมากต่อความสนใจในบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมตั้งแต่ปานกลางถึงสูง จะมีผู้สนใจในบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นจำนวนมาก คือ ตั้งแต่ 76.2 – 82.1 % ส่วนกลุ่มบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมกลางต่ำ และต่ำ จะมีผู้สนใจบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน้อย เพียง 47.4 และ 45.9 % เท่านั้น และทั้ง 2 กลุ่มนี้ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกันคือ มีผู้สนใจบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งมากและน้อยคละกันในจำนวนใกล้เคียงกัน เห็นได้ชัดในกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ ซึ่งมีผู้สนใจในบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาก 45.9 % ขณะเดียวกันก็มีผู้สนใจน้อยและไม่ตอบรวมเป็น 45.9 % เช่นกัน ตัวเลขนี้แสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำนั้นมิใช่ว่าจะไม่มีความสนใจในบทการการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปเสียทีเดียว เพราะผู้ที่ให้ความสนใจมากก็มีถึง 47.4 และ 45.9 % แม้ว่าผู้ที่ให้ความสนใจน้อยจะยังคงมีจำนวนสูงใกล้เคียงกันก็ตาม

ทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองแบบประชาธิปไตย

คำถามที่ใช้วัดทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองแบบประชาธิปไตยมีทั้งหมด 8 ข้อ คือ

1. ท่านคิดว่าผลการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ส. ทั้งหมดเท่าที่ผ่านมา

   ก. ดีมาก ข. ดี ค. พอใช้ได้ ง. แย่ จ. แย่มาก

2. ท่านคิดว่าจากการเลือกตั้งครั้งใหม่นี้ จะทำให้ได้ ส.ส. ที่มีคุณภาพ

   ก. ดีกว่าเดิม ข. เหมือนเดิม ค. แย่ลง ง. ไม่ทราบ

3. การมีรัฐสภาทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณของรัฐเป็นจำนวนมาก โดยผลประโยชน์ที่ได้ไม่คุ้มกัน

   ก. จริง ข. ตอบไม่ได้ ค. ไม่จริง

4. โดยส่วนตัวแล้ว ท่านเห็นว่าเหตุการณ์บ้านเมืองทุกวันนี้จะไม่มีวันสงบเรียบร้อยเลย ตราบใดที่ยังปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอย่างทุกวันนี้

   ก. จริง ข. ตอบไม่ได้ ค. ไม่จริง

5. ท่านมีความหวังว่า หลังการเลือกตั้งแล้วเราคงได้รัฐบาลใหม่ที่บริหารประเทศได้ดีกว่ารัฐบาลชุดนี้

   ก. จริง ข. ตอบไม่ได้ ค. ไม่จริง

6. ในบรรดาพรรคการเมืองที่ส่งคนสมัครเข้ารับเลือกตั้งในครั้งนี้ มีหัวหน้าพรรคสักกี่คนที่ท่านเห็นว่าสามารถจะเป็นหัวหน้ารัฐบาลนำประเทศชาติให้พ้นวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบันได้

   ก. มีมากกว่า 2 คน ข. มี 2 คน ค. มีเพียงคนเดียว

   ง. มองไม่เห็นใครเลย จ. ตอบไม่ได้

7. ท่านคิดว่ารัฐบาลชุดนี้ได้แสดงความพยายามอย่างเต็มที่แล้วในการบริหารประเทศ

   ก. จริง ข. ตอบไม่ได้ ค. ไม่จริง

8. จริงหรือไม่ที่ท่านปรารถนาจะให้บ้านเมืองมีความสงบเรียบร้อยเหมือนเมื่อ 5-6 ปี ที่แล้ว ถึงแม้จะต้องมีการปกครองแบบเผด็จการ ไม่มีผู้แทนฯ ก็ตามที

ก. จริง ข. ตอบไม่ได้ ค. ไม่จริง

หลักของการตั้งคำถามในหมวดนี้ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 4 คือ เพื่อสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของรัฐบาล ความคิดเห็นต่อระบบการเมืองแบบรัฐสภา และการมองอนาคตของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ตารางที่ 57 อิทธิพลของเพศที่มีต่อทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองแบบประชาธิไตย

เพศ	ทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองแบบประชาธิปไตย				
	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	ไม่ตอบ	รวม
เพศชาย	19.2(14)	65.8(48)	13.7(10)	1.4 (1)	100.1(73)
เพศหญิง	6.2 (4)	73.8(48)	20.0(13)	–	100.0(65)
ไม่ทราบเพศ	–	25.0 (1)	75.0 (3)	–	100.0 (4)
รวม	12.7(18)	68.3(97)	18.2(26)	0.7 (1)	100.0(142)

เพศ เมื่อจำแนกข้อมูลตามเพศแล้ว จะเห็นว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่จะมีทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองแบบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง เพศชายที่มีทัศนคติดีมีมากกว่าเพศหญิง และในทางกลับกัน เพศหญิงที่มีทัศนคติไม่ดีก็มีจำนวนมากกว่าเพศชายแต่จำนวนความแตกต่างน้อยกว่านั่นคือ เพศชายที่มีทัศนคติต่อการเมืองฯ ไม่ดีก็มีจำนวนมากเช่นกัน คือ 13.7 % รวมกับผู้ที่ไม่ตอบก็เป็น 15.1 % ในที่นี้เราจึงเห็นความแตกต่างเฉพาะในด้านทัศนคติที่ดีว่า เพศชายมีทัศนคติต่อการเมืองดีกว่าเพศหญิง แต่ไม่อาจกล่าวได้ว่าเพศหญิงมีทัศนคติไม่ดีต่อการเมืองมากกว่าเพศชาย เพราะจำนวนความแตกต่างมีไม่มากนัก

ตารางที่ 58 อิทธิพลของอายุที่มีต่อทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองแบบประชาธิปไตย

อายุ	ทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองแบบประชาธิปไตย				
	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	ไม่ตอบ	รวม
20–25 (รามคำแหง)	10.6 (5)	76.6 (36)	12.8 (6)	–	100.0 (47)
20–25 (ทุ่งมหาเมฆ, พญาไท)	3.6 (1)	64.3 (18)	28.6 (8)	3.6 (1)	100.1 (28)
26–35	24.0 (6)	68.0 (17)	8.0 (2)	–	100.0 (25)
36–45	22.2 (4)	50.0 (9)	27.8 (5)	–	100.0 (18)
46 ขึ้นไป	8.3 (2)	70.8 (17)	20.8 (5)	–	99.9 (24)
รวม	12.7 (18)	68.3 (97)	18.3 (26)	0.7 (1)	100.0 (142)

อายุ จากตารางที่ 58 จะเห็นว่าอายุไม่ค่อยมีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองชัดเจนเท่าไรนัก เช่น ในกลุ่มผู้มีอายุ 20 – 25 2 กลุ่ม กลุ่มจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงกลับมีผู้มีทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองดีจำนวนมาก แต่กลุ่มจากทุ่งมหาเมฆและพญาไทมีผู้มีทัศนคติไม่ดีจำนวนสูงกว่ากลุ่มจากราม-คำแหงมาก เป็นต้น ในกลุ่มที่มีอายุใกล้เคียงกันคือ 26 – 35 และ 35 – 45 ถึงแม้จะมีจำนวนผู้มีทัศนคติดีใกล้เคียงกันคือ 24 % กับ 22.2 % แต่จำนวนผู้มีทัศนคติไม่ดีจากกลุ่มอายุ 36 – 45 กลับมากกว่าอย่างเห็นได้ชัดคือมีถึง 27.8 % ในขณะที่กลุ่มอายุ 26 – 35 มีเพียง 8 %

ตารางที่ 59 อิทธิพลของระดับการศึกษาที่มีต่อทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองแบบประชาธิปไตย

ระดับการศึกษา	ทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองแบบประชาธิปไตย				
	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	ไม่ตอบ	รวม
ไม่รู้หนังสือ – ป.7	21.7 (5)	34.8 (8)	39.1 (9)	4.4 (1)	100.0 (23)
ม.ศ. 1 – ม.ศ. 5	17.2 (5)	55.2 (16)	27.6 (8)	–	100.0 (29)
วิทยาลัยหรืออนุปริญญา	6.7 (1)	93.3 (14)	–	–	100.0 (15)
กำลังศึกษามหาวิทยาลัย	10.2 (5)	75.5 (37)	14.3 (7)	–	100.0 (49)
จบมหาวิทยาลัยหรือสูงกว่านั้น	4.2 (1)	87.5 (21)	8.3 (2)	–	100.0 (24)
ไม่ทราบระดับการศึกษา	50.0 (1)	50.0 (1)	–	–	100.0 (2)
รวม	12.7 (18)	68.3 (97)	18.3 (26)	0.7 (1)	100.0 (142

ระดับการศึกษา จากตารางที่ 59 เราจะเห็นแนวโน้มของระดับการศึกษาว่ามีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองคือ ในกลุ่มผู้มีการศึกษาน้อยจะเป็นกลุ่มที่มีทัศนคติแตกแยกออกเป็น 3 ส่วนคือ ทั้งดี ปานกลาง และไม่ดี ทุกส่วนมีจำนวนไล่เลี่ยกัน แต่เมื่อระดับการศึกษาเพิ่มขึ้นทัศนคติก็จะเปลี่ยนมาอยู่ในระดับปานกลางมากขึ้น จำนวนผู้ที่มีทัศนคติดีและไม่ดีเท่าก็จะค่อย ๆ ลดลงตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ดังนั้น กลุ่มที่มีการศึกษาต่ำสุดคือจากไม่รู้หนังสือถึง ป. 7 จึงมีจำนวนผู้มีทัศนคติดีและไม่ดีมากที่สุด ผู้มีทัศนคติปานกลางมีเพียง 34.8 % แต่ในกลุ่มผู้มีระดับการศึกษาตั้งแต่จบมหาวิทยาลัยหรือสูงกว่านั้น จะมีผู้มีทัศนคติดีและไม่มีจำนวนน้อยที่สุด และมีจำนวนผู้มีทัศนคติปานกลางมากเป็นที่ 2 คือ 87.5 % (กลุ่มผู้มีระดับการศึกษาจบวิทยาลัยหรืออนุปริญญามีทัศนคติปานกลางจำนวนมากที่สุด คือ 93.3 % เป็นกลุ่มเดียวที่มีตัวเลขไม่สอดคล้องกับการวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าอาจจะเป็นเพราะกลุ่มนี้มีจำนวนน้อยเกินไปคือเพียง 15 คน)

ตารางที่ 60 อิทธิพลของอาชีพที่มีต่อทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองแบบประชาธิปไตย

อาชีพ	ทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองแบบประชาธิปไตย				
	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	ไม่ตอบ	รวม
รับราชการ	13.6 (3)	68.2 (15)	18.2 (4)	–	100.0 (22)
ทำงานเอกชน	16.1 (5)	64.5 (20)	19.4 (6)	–	100.0 (31)
ทำงานส่วนตัว	20.0 (3)	66.7 (10)	6.7 (1)	6.7 (1)	100.0 (15)
แม่บ้าน	–	62.5 (5)	37.5 (3)	–	100.0 (8)
นักศึกษา	12.2 (6)	75.5 (37)	12.2 (6)	–	99.9 (49)
ไม่บอกอาชีพ	11.8 (2)	52.9 (9)	35.3 (6)	–	100.0 (17)
รวม	12.7 (18)	68.3 (97)	18.3 (26)	0.7 (1)	100.0 (142)

<u>อาชีพ</u> จากตารางที่ 60 เราไม่เห็นอิทธิพลของอาชีพที่มีต่อทัศนคติกับการเมืองและการปกครองเท่าใดนัก กลุ่มผู้มีอาชีพรับราชการกับทำงานเอกชนมีจำนวนผู้มีทัศนคติดี, ปานกลาง และไม่ดีใกล้เคียงกัน กลุ่มผู้มีอาชีพทำงานส่วนตัวมีผู้มีทัศนคติดีสูงกว่ากลุ่มอื่น แต่ก็ไม่มากนัก กลุ่มนักศึกษามีทัศนคติในระดับปานกลางมากที่สุด แต่น่าจะเป็นเพราะมีอิทธิพลทางด้านการศึกษาเข้ามาเกี่ยวข้องมากกว่าที่น่าสังเกตก็คือกลุ่มแม่บ้านซึ่งไม่มีผู้ที่มีทัศนคติในทางที่ดีเลย ส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับปานกลาง และอีก 37.5 % อยู่ในระดับไม่ดี กลุ่มแม่บ้านนี้หากดูตัวเลขย้อนหลังไปในตารางที่ 49 และ 54 จะเห็นว่าเป็นกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจและมีความสนใจในสถานการณ์การเมืองการปกครองน้อย เราจึงอาจสันนิษฐานได้ว่าบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจและมีความสนใจในสถานการณ์การเมืองน้อย มักจะมีทัศนคติไม่ค่อยดีต่อการเมืองและการปกครองไปด้วย หรือในทางกลับกัน เมื่อบุคคลมีทัศนคติไม่ค่อยดีต่อการเมืองและการปกครองเสียแล้ว เขาก็จะไม่สนใจเรียนรู้หรือติดตามข่าวสารทางการเมืองอีกต่อไป (จะได้วิเคราะห์โดยละเอียดในบทต่อไป)

กลุ่มไม่บอกอาชีพก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีเปอร์เซนต์ผู้มีทัศนคติไม่ดีต่อการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยสูง ซึ่งผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นเพราะส่วนหนึ่งในกลุ่มนี้เป็นบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ (มี5 กน) และไม่มีอาชีพเป็นหลักเป็นฐาน ทั้ง 2 ประการนี้เองที่มีอิทธิพลทำให้เขามีทัศนคติในทางที่ไม่พอใจต่อสภาพการเมืองและการปกครองมากกว่าบุคคลอื่น

ตารางที่ 61 อิทธิพลของฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่มีต่อทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองแบบประชาธิปไตย

ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม	ทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองแบบประชาธิปไตย				
	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	ไม่ตอบ	รวม
สูง	–	95.2 (20)	4.8 (1)	–	100.0 (21)
กลางสูง	17.9 (5)	78.6 (22)	3.5 (1)	–	100.0 (28)
ปานกลาง	8.1 (3)	83.8 (31)	8.1 (3)	–	100.0 (37)
กลางต่ำ	15.8 (3)	68.4 (13)	15.8 (3)	–	100.0 (19)
ต่ำ	16.2 (6)	35.1 (13)	45.9 (17)	2.7 (1)	99.9 (37)
รวม	12.8 (18)	68.3 (97)	18.3 (26)	2.7 (1)	100.0 (143)

ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม จากตารางที่ 61 เราจะเห็นแนวโน้มของฐานะทางเศรษฐกิจสังคมว่ามีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองคล้ายคลึงกับอิทธิพลของการศึกษา นั่นคือในกลุ่มผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมดีคือตั้งแต่ปานกลางถึงสูง จะมีผู้มีทัศนคติในระดับปานกลางจำนวนสูงมาก ส่วนในกลุ่มผู้มีฐานะกลางต่ำและต่ำ จะมีผู้มีทัศนคติในระดับปานกลางน้อยลง และจำนวนผู้มีทัศนคติดีและไม่ดีเพิ่มขึ้น ที่น่าสังเกตในที่นี้คือ จำนวนผู้มีทัศนคติไม่ดีในกลุ่มผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำนั้นมีสูงถึง 45.9 % และเมื่อรวมผู้ไม่ตอบอีกก็เป็น 48.6 % อันเป็นตัวเลขที่สามารถสนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ว่า ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำมักจะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเมืองและการปกครองดังที่ได้มีการวิจัยพบจากที่อื่นมาแล้ว (ดังที่ได้กล่าวแล้วในบทที่ 1)

ทัศนคติที่มีต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

คำถามที่ใช้วัดทัศนคติที่มีต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีทั้งหมด 9 ข้อ คือ

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
   ก. ควรไปใช้สิทธิทุกครั้ง และเต็มใจไปใช้สิทธิ
   ข. ควรไปใช้สิทธิทุกครั้งแม้จะไม่เต็มใจ เพราะเป็นหน้าที่ของพลเมือง
   ค. สนใจเล็กน้อย ไม่ถือว่าสำคัญนัก จะไปใช้สิทธิก็ต่อเมื่อมีผู้มาชักชวนหรือกระตุ้นเตือน
   ง. ไม่สนใจเลย ไม่เคยไปใช้สิทธิเลย
   จ. สนใจ แต่ไม่ต้องการไปใช้สิทธิเพราะเห็นว่าไม่มีประโยชน์
   ฉ. อื่น ๆ (ระบุเหตุผลหรือความคิดเห็น).....

2. การเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมานี้ ท่านได้ไปใช้สิทธิหรือไม่
   ก. ไป
   ข. ไป แต่ไม่ได้ลงคะแนนเพราะ.....
   ค. ตั้งใจว่าจะไปแต่ไม่ได้ไปเพราะ.....
   ง. ไม่ไปเพราะ.....

3. สำหรับการเลือกตั้งครั้งที่จะถึงนี้ ท่านคิดว่า
   ก. จะไปใช้สิทธิแน่นอนด้วยความเต็มใจ
   ข. เบื่อหรือไม่เต็มใจ แต่ก็จะไปใช้สิทธิ
   ค. ไม่แน่เพราะ.....
   ง. ไม่ไปแน่ ๆ เพราะ.....

4. ถ้าจะต้องเลือกระหว่างการอยู่บ้านเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งในวันที่ 4 เมษายน กับการมีโอกาสได้ไปท่องเที่ยวต่างจังหวัดตลอดเสาร์อาทิตย์(3 – 4 เมษายน) ตามสถานที่ ๆ ท่านชอบ ท่านคิดว่าเลือกไปเที่ยวดีกว่า

ก. จริง ข. ตอบไม่ได้ ค. ไม่จริง

5. ทุกครั้งที่มีโอกาส ท่านมักจะแนะนำหรือชักชวนให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันที่ 4 เมษายน นี้

ก. จริง ข. ตอบไม่ได้ ค. ไม่จริง

6. เมื่อได้ยินผู้อื่นบ่นว่าการเลือกตั้งไม่มีประโยชน์ ทั้งยังสิ้นเปลืองเงินงบประมาณของรัฐ ท่านรู้สึก

ก. เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข. เห็นด้วย ค. ตอบไม่ได้
ง. ไม่เห็นด้วย จ. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

7. ท่านเคยพูดคุย ถกเถียงกับผู้อื่นเช่นเพื่อนร่วมงาน, ญาติพี่น้อง เกี่ยวกับการเลือกตั้งครั้งที่จะถึงนี้บ้างไหม

ก. ไม่เคยเลย ข. 1 – 2 ครั้ง ค. 3 – 5 ครั้ง
ง. 6 – 10 ครั้ง จ. มากกว่า 10 ครั้ง

8. ท่านเคยฟังรายการวิทยุหรือโทรทัศน์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งด้วยความตั้งใจบ้างหรือไม่

ก. ไม่เคยเลย ข. 1 – 2 ครั้ง ค. 3 – 5 ครั้ง
ง. 6 – 10 ครั้ง จ. มากกว่า 10 ครั้ง

9. ท่านมักจะติดตามอ่านข่าวเกี่ยวกับการเมือง การเลือกตั้งทางหน้าหนังสือพิมพ์ด้วยความสนใจเสมอ

ก. จริง ข. ตอบไม่ได้ ค. ไม่จริง

หลักของการสร้างคำถามนี้ก็เพื่อทดสอบว่า ประชาชนมีความสนใจ มีความกระตือรือร้นที่จะไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเพียงไร และมีทัศนคติอย่างไรต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งครั้งนี้

ตารางที่ 62 อิทธิพลของเพศที่มีต่อทัศนคติต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

เพศ	ทัศนคติต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง				
	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	ไม่ตอบ	รวม
เพศชาย	67.1 (49)	27.4 (20)	5.5 (4)	–	100.0 (73)
เพศหญิง	53.8 (35)	43.1 (28)	3.1 (2)	–	100.0 (65)
ไม่รู้เพศ	25.0 (1)	–	75.0 (3)	–	100.0 (4)
รวม	59.9 (85)	33.8 (48)	6.3 (9)	–	100.0 (142)

<u>เพศ</u> จากตารางที่ 62 แสดงให้เห็นอิทธิพลของเพศที่มีต่อทัศนคติต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งว่า เพศชายมีทัศนคติที่ดีต่อการไปใช้สิทธิมากกว่าเพศหญิงคือมีถึง 67.1 % ขณะที่เพศหญิงมีเพียง 53.8 % แต่ทั้ง 2 เพศ ก็มีจำนวนผู้มีทัศนคติไม่ดีน้อยมากคือ เพศชายมี 5.5 % เพศหญิงมี 3.1 % ซึ่งนับว่าไม่ต่างกันมาก ผิดกับทัศนคติที่มีต่อสถานการณ์การเมืองการปกครองซึ่งมีจำนวนผู้มีทัศนคติไม่ดีมากกว่านี้มาก นอกจากนี้ยังน่าดีใจที่ว่าจากยอดรวมทั้งหมด ประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 33.8 % มีทัศนคติปานกลาง และมีเพียง 6.3 % ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ตารางที่ 63 อิทธิพลของอายุที่มีต่อทัศนคติต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

อายุ	ทัศนคติต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง				
	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	ไม่ตอบ	รวม
21–25 (รามคำแหง)	57.4 (27)	38.3 (18)	4.3 (2)	–	100.0 (47)
21–25 (ทุ่งมหาเมฆ, พญาไท)	57.1 (16)	32.1 (9)	10.7 (3)	–	99.9 (25)
26–35	72.0 (18)	24.0 (6)	4.0 (1)	–	100.0 (25)
36–45	66.7 (12)	16.7 (3)	16.7 (3)	–	100.1 (15)
46 ขึ้นไป	50.0 (12)	50.0 (12)	–	–	100.0 (24)
รวม	59.9 (85)	33.8 (45)	6.3 (9)	–	100.0 (142)

<u>อายุ</u> จากตารางที่ 63 เราไม่เห็นอิทธิพลของอายุที่มีต่อทัศนคติต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งแต่อย่างไร จึงขอสรุปข้อสังเกตที่ได้จากตัวเลขไว้คือ กลุ่มผู้มีอายุ 26 – 35 เป็นกลุ่มที่มีผู้มีทัศนคติที่ดีต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากที่สุด และกลุ่มผู้มีอายุ 36 – 45 เป็นกลุ่มที่มีผู้มีทัศนคติไม่ดีต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากที่สุด

ตารางที่ 64 อิทธิพลของระดับการศึกษาที่มีต่อทัศนคติต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ระดับการศึกษา	ทัศนคติต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง				
	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	ไม่ตอบ	รวม
ไม่รู้หนังสือ – ป.7	34.8 (8)	39.1 (9)	26.1 (6)	–	100.0 (23)
ม.ศ. 1 – ม.ศ. 5	62.1 (18)	34.5 (10)	3.4 (1)	–	100.0 (29)
วิทยาลัยหรืออนุปริญญา	66.7 (10)	33.3 (5)	–	–	100.0 (15)
กำลังศึกษามหาวิทยาลัย	61.2 (30)	34.7 (17)	4.1 (2)	–	100.0 (49)
จบมหาวิทยาลัยหรือสูงกว่านั้น	75.0 (18)	25.0 (6)	–	–	100.0 (24)
ไม่ทราบระดับการศึกษา	50.0 (1)	50.0 (1)	–	–	100.0 (2)
รวม	59.9 (85)	33.8 (48)	6.3 (9)	–	100.0 (142)

ระดับการศึกษา จากตารางที่ 64 เราจะเห็นว่าระดับการศึกษายังคงมีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เช่นเดียวกับที่มีอิทธิพลต่อหมวดอื่น ๆ นั่นก็คือกลุ่มผู้มีระดับการศึกษาต่ำสุดตั้งแต่ไม่รู้หนังสือ ถึง ป. 7 เป็นกลุ่มที่มีทัศนคติแตกแยกกันมากที่สุดคือมีทั้งดี 34.8 % ปานกลาง 39.1 % และไม่ดีถึง 26.1 % ซึ่งนับว่ามากกว่ากลุ่มอื่นอย่างเห็นได้ชัด กลุ่มที่จบมหาวิทยาลัยหรือสูงกว่านั้นเป็นกลุ่มที่มีผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด ส่วนกลุ่มอื่น ๆ แม้จำนวนจะไม่เรียงกันตามระดับการศึกษาแต่ก็ไล่เลี่ยจับกลุ่มกันจนไม่เห็นความแตกต่างพอที่จะมาคัดค้านการวิเคราะห์นี้

ตารางที่ 65 อิทธิพลของอาชีพที่มีต่อทัศนคติต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

อาชีพ	ทัศนคติต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง				
	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	ไม่ตอบ	รวม
รับราชการ	63.6 (14)	36.4 (8)	–	–	100.0 (22)
ทำงานเอกชน	61.3 (19)	25.5 (8)	12.9 (4)	–	100.0 (31)
ทำงานส่วนตัว	73.3 (11)	26.7 (4)	–	–	100.0 (15)
แม่บ้าน	37.5 (3)	62.5 (5)	–	–	100.0 (8)
นักศึกษา	55.1 (27)	40.8 (20)	4.1 (2)	–	100.0 (49)
ไม่บอกอาชีพ	64.7 (11)	17.7 (3)	17.7 (3)	–	100.0 (17)
รวม	59.9 (85)	33.8 (48)	6.3 (9)	–	100.0 (142)

อาชีพ จากตารางที่ 65 เราไม่เห็นอิทธิพลของอาชีพที่มีต่อทัศนคติต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งแต่อย่างไร จึงขอสรุปข้อสังเกตที่ได้จากตัวเลขไว้คือ กลุ่มผู้มีทัศนคติดีต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากที่สุดคือ กลุ่มผู้ทำงานส่วนตัว รองลงมาคือกลุ่มไม่บอกอาชีพ และกลุ่มข้าราชการ กลุ่มที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากที่สุดคือกลุ่มไม่บอกอาชีพ และกลุ่มผู้ทำงานเอกชน และน่าสังเกตว่ากลุ่มไม่บอกอาชีพเป็นกลุ่มที่มีทัศนคติกระจายต่างกันมากที่สุด

ตารางที่ 66 อิทธิพลของฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่มีต่อทัศนคติต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม	ทัศนคติต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง				
	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	ไม่ตอบ	รวม
สูง	71.4 (15)	28.6 (6)	–	–	100.0(21)
กลางสูง	75.0 (21)	25.0 (7)	–	–	100.0(28)
กลาง	62.2 (23)	35.1 (13)	2.7 (1)	–	100.0(37)
กลางต่ำ	63.1 (12)	31.6 (6)	5.3 (1)	–	100.0(19)
ต่ำ	37.8 (14)	43.2 (16)	18.9 (7)	–	99.9(37)
รวม	59.9 (85)	33.5 (48)	6.3 (9)	–	100.0(142)

ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม จากตารางที่ 66 แสดงให้เราเห็นอิทธิพลของฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่มีต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้ว่า ในกลุ่มผู้มีฐานะสูงและกลางสูงจะมีจำนวนผู้มีทัศนคติที่ดีมากคือมีถึง 71.4 % และ 75 % แต่ยิ่งฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำลงจำนวนผู้มีทัศนคติที่ดีจะยิ่งลดน้อยลง และจำนวนผู้มีทัศนคติไม่ดีจะเพิ่มมากขึ้น ในที่นี้เรามองไม่เห็นชัดในกลุ่มผู้มีฐานะกลางและกลางต่ำ อย่างไรก็ตาม เราก็เห็นความแตกต่างนี้ได้ชัดเมื่อสังเกตตัวเลขจากกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ ซึ่งมีจำนวนผู้มีทัศนคติที่ดีเพียง 37.8 % แต่มีผู้มีทัศนคติไม่ดีถึง 18.9 % ซึ่งมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งหมด

การให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองและการหาเสียง

คำถามที่ใช้วัดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองและการหาเสียงมีทั้งหมด 7 ข้อ คือ

1. ในการเลือกตั้งครั้งที่แล้ว ท่านเคยไปฟังการหาเสียงของพรรคการเมืองต่าง ๆ หรือไม่
   ก. ไม่เคยเลย ข. 1 – 2 ครั้ง ค. 3 – 5 ครั้ง
   ง. 6 – 10 ครั้ง จ. มากกว่า 10 ครั้ง ฉ. อยากไปแต่ไม่มีโอกาส
2. สำหรับการเลือกตั้งครั้งนี้ ท่านได้ไปฟังการหาเสียงของพรรคการเมืองต่าง ๆ บ้างหรือไม่
   ก. ไม่เคยเลย ข. 1 – 2 ครั้ง ค. 3 – 5 ครั้ง
   ง. 6 – 10 ครั้ง จ. มากกว่า 10 ครั้ง ฉ. อยากไปแต่ไม่มีโอกาส
3. ปัจจุบันท่านได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ท่านชอบแล้ว
   ก. จริง ข. ตอบไม่ได้ ค. ไม่จริง
4. ถ้ามีโอกาส ท่านจะสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ท่านชอบทันที
   ก. จริง ข. ตอบไม่ได้ ค. ไม่จริง
5. เมื่อใดที่มีโอกาส ท่านจะพูดจาแนะนำผู้อื่นให้เห็นดีเห็นชอบในผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองที่ท่านศรัทธาอยู่เสมอ
   ก. จริง ข. ตอบไม่ได้ ค. ไม่จริง
6. ถ้ามีโอกาส ท่านจะเข้าร่วมในกิจกรรมการหาเสียงหรือช่วยเหลือพรรคการเมืองที่ท่านชอบทันที
   ก. จริง ข. ตอบไม่ได้ ค. ไม่จริง
7. การมีโอกาสได้พูดคุยกับผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นเรื่องน่าสนใจอย่างยิ่ง และไม่ควรให้พลาดโอกาสเลย
   ก. จริง ข. ตอบไม่ได้ ค. ไม่จริง

หลักของการตั้งคำถามในหมวดนี้ก็เพื่อวัดดูว่าประชาชนมีความสนใจที่จะเข้าไปร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมืองและการหาเสียงเลือกตั้งเพียงไร นอกเหนือจากการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งถือเป็นสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 67 อิทธิพลของเพศที่มีต่อความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองและการหาเสียง

เพศ	ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองฯ				
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ตอบ	รวม
เพศชาย	8.2 (6)	41.1 (30)	49.3 (36)	1.4(1)	100.0 (73)
เพศหญิง	3.1 (2)	40.0 (26)	56.9 (37)	–	100.0 (6)
ไม่รู้เพศ	–	25.0 (1)	75.0 (3)	–	100.0 (4)
รวม	5.6 (8)	40.1 (57)	53.5 (76)	0.7 (1)	99.9 (142)

<u>เพศ</u> เช่นเดียวกับหมวดอื่น ๆ เพศชายยังเป็นเพศที่มีความกระตือรือร้นในเรื่องราวทางการเมืองและการเลือกตั้งมากกว่าเพศหญิง จำนวนเพศชายที่มีความสนใจมากในการเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองและการหาเสียงยังคงมีมากกว่าเพศหญิงแม้จะไม่แตกต่างกันอย่างสำคัญก็ตาม อย่างไรก็ดีทั้งเพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่ต่างก็มีความสนใจที่จะเข้าร่วมกับกิจกรรมของพรรคการเมืองน้อย อันแสดงว่าประชาชนยังคงพอใจที่จะเข้ายุ่งเกี่ยวกับการเมืองเฉพาะในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น มีประชาชนส่วนน้อยมาก (เพียง 5.6 %) ที่มีความสนใจอยากเข้าร่วมหรือช่วยเหลือกิจกรรมของพรรคการเมืองต่าง ๆ มาก แต่ก็มีประชาชนจำนวนมากเหมือนกันคือ 40.1 % ที่มีความสนใจในระดับปานกลาง ซึ่งก็เป็นตัวเลขที่น่าพอใจมิใช่น้อย

ตารางที่ 68 อิทธิพลของอายุที่มีต่อความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมือง และการหาเสียง

อายุ	ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองฯ				
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ตอบ	รวม
20-25 (รามคำแหง)	2.1 (1)	46.5(22)	51.1(24)	-	100.0(47)
20-25 (ทุ่งมหาเมฆ,พญาไท)	7.1 (2)	42.9(12)	50.0(14)	-	100.0(28)
26-35	8.0 (2)	32.0 (8)	56.0(14)	4.0 (1)	100.0(25)
36-45	-	44.4 (8)	55.6(10)	-	100.0(18)
46 ขึ้นไป	12.5 (3)	29.2 (7)	58.3(14)	-	100.0(24)
รวม	5.6 (8)	40.1(57)	53.5(76)	0.7 (1)	99.9(142)

อายุ การจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามอายุไม่ทำให้เราสังเกตเห็นความแตกต่างอันเป็นอิทธิพลของอายุมากนัก ตัวเลขที่มีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างเห็นได้ชัดคือกลุ่มอายุ 46 ขึ้นไป ในกลุ่มนี้ตัวเลขแสดงความสนใจได้กระจายออกไป ที่มีความสนใจมากก็มีจำนวนมากที่สุดคือ 12.5 % ที่มีความสนใจปานกลางมีน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ มากคือเพียง 29.2 % และที่มีความสนใจน้อยที่สุด ก็มีจำนวนมากที่สุดคือ 58.3 %

ตารางที่ 69 อิทธิพลของระดับการศึกษาที่มีต่อความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองและการหาเสียง

ระดับการศึกษา	ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองฯ				
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ตอบ	รวม
ไม่รู้หนังสือ – ป. 7	13.0 (3)	26.1 (6)	56.5(13)	4.4 (1)	100.0(23)
ม.ศ. 1 – ม.ศ. 5	3.4 (1)	44.8(13)	51.7(15)	–	99.9(29)
วิทยาลัยหรืออนุปริญญา	13.3 (2)	40.0 (6)	46.7 (7)	–	100.0(15)
กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัย	2.0 (1)	44.9(22)	53.1(26)	–	100.0(49)
จบมหาวิทยาลัยหรือสูงกว่านั้น	4.2 (1)	41.7(10)	54.2(13)	–	100.1(24)
ไม่ทราบระดับการศึกษา	–	–	100.0 (2)	–	100.0 (2)
รวม	5.6 (8)	40.1(57)	53.5(76)	0.7 (1)	99.9(142)

ระดับการศึกษา ในหมวดนี้ระดับการศึกษากลับไม่ค่อยมีอิทธิพลเท่าใดนัก ไม่มีความแตกต่างที่เห็นได้ชัดในกลุ่มผู้มีการศึกษาต่างระดับกัน กลุ่มที่มีตัวเลขค่อนข้างแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ มี 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือ – ป. 7 ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีทั้งจำนวนผู้มีความสนใจมากและจำนวนผู้มีความสนใจน้อยสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ นับว่าเป็นกลุ่มที่ตัวเลขแสดงความสนใจกระจายออกไปมากที่สุด (เช่นเดียวกับในหมวดอื่น ๆ ที่กลุ่มนี้จะต้องมีคะแนนกระจายออกมากที่สุด) อีกกลุ่มหนึ่งก็คือกลุ่มผู้จบวิทยาลัยหรืออนุปริญญา ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมมากจำนวนมากที่สุด และมีจำนวนผู้ที่สนใจน้อยต่ำที่สุดคือเพียง 46.7 %

ตารางที่ 70 อิทธิพลของอาชีพที่มีต่อความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองและการหาเสียง

อาชีพ	ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองฯ				
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ตอบ	รวม
รับราชการ	-	45.5(10)	54.5(12)	-	100.0(22)
ทำงานเอกชน	9.7 (3)	29.0 (9)	58.1(18)	3.2 (1)	100.0(31)
ทำงานส่วนตัว	6.7 (1)	40.0 (6)	53.3 (8)	-	100.0(15)
แม่บ้าน	25.0 (2)	25.0 (2)	50.0 (4)	-	100.0 (8)
นักศึกษา	4.1 (2)	42.9(21)	53.1(26)	-	100.0(49)
ไม่บอกอาชีพ	-	52.9 (9)	47.1 (8)	-	99.9(17)
รวม	5.6 (8)	40.1(57)	53.5(76)	0.7 (1)	99.9(142)

อาชีพ จากตารางที่ 70 เราอาจกล่าวได้ว่าอาชีพไม่มีอิทธิพลต่อความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองและการหาเสียงแต่อย่างใด เนื่องจากไม่อาจหาความแตกต่างใด ๆ ได้จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งจำแนกตามอาชีพได้ กลุ่มที่มีคะแนนความสนใจกระจายออกมากอย่างน่าสังเกตคือ กลุ่มผู้ทำงานเอกชนซึ่งเป็นกลุ่มที่มีผู้มีความสนใจมากจำนวนมากที่สุดคือ 9.7 % (ไม่รวมกลุ่มแม่บ้านซึ่งมีจำนวนน้อยมาก) และยังมีผู้มีความสนใจน้อยจำนวนมากที่สุดด้วยคือ 58.1 % ขณะเดียวกันก็มีผู้ที่สนใจในระดับปานกลางน้อยที่สุดด้วยคือเพียง 29 %

ตารางที่ 71 อิทธิพลของฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่มีต่อความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองและการหาเสียง

ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม	ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองฯ				
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ตอบ	รวม
สูง	4.8 (1)	47.6(10)	47.6(12)	-	100.0(21)
กลางสูง	7.1 (2)	42.9(12)	50.0(14)		100.0(28)
กลาง	2.7 (1)	37.8(12)	59.5(22)	-	100.0(37)
กลางต่ำ	10.5 (2)	47.4 (9)	42.1 (8)	-	100.0(19)
ต่ำ	5.4((2)	32.4(12)	59.5(22)	2.7 (1)	100.0(37)
รวม	5.6 (8)	40.1(57)	53.5(76)	0.7 (1)	99.9(142)

ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม เช่นเดียวกับตารางที่ 70 ในตารางที่ 71 นี้ เราก็ไม่พบว่าฐานะทางเศรษฐกิจสังคมมีอิทธิพลใด ๆ ต่อความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองและการหาเสียง เพราะเปอร์เซนต์ความสนใจของแต่ละกลุ่มไล่เลี่ยกันมาก

หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

กระบวนการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้ง

คำถามที่ใช้วัดกระบวนการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้งมีเพียง 2 ข้อ คือ

1. ขณะนี้ท่านได้ตัดสินใจแล้วหรือยังว่าจะเลือกผู้สมัครคนใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

   ก. ตัดสินใจแน่นอนแล้ว ข. ตัดสินใจแล้ว ค. ตอบไม่ได้

   ง. ยังตัดสินใจไม่ได้ จ. ยังไม่ได้คิดเลย

2. ถ้าท่านยังตัดสินใจไม่ได้ว่า จะเลือกผู้สมัครคนใด พรรคใด อยากทราบว่าเหตุใดท่านจึงไม่อาจตัดสินใจได้

   ก. พอใจหลายพรรคหลายคน จึงมัวแต่รักพี่เสียดายน้อง

   ข. ไม่มีพรรคใดคนใดที่ท่านพอใจจริง ๆ เลย

   ค. ยังไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครเพียงพอ

   ง. ยังไม่ถึงเวลาที่จะตัดสินใจ รอไว้ใกล้ ๆ วันเลือกตั้งดีกว่า

   จ. มีเหตุผลอื่น คือ.....

หลักของการตั้งคำถามในหมวดนี้มี 3 ประเด็นคือ เพื่อสอบถามหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งและความยากง่ายในการตัดสินใจ ดังที่ได้นำข้อมูลเสนอโดยสรุปแล้วในบทที่ 4 ประเด็นสุดท้ายก็คือเพื่อวัดดูว่า มีจำนวนผู้ที่สามารถตัดสินใจได้ล่วงหน้ามากน้อยเพียงใด และสำหรับผู้ที่ตัดสินใจไม่ได้นั้นส่วนใหญ่มีเหตุผลอย่างไร ทั้งนี้เพื่อต้องการจะทราบว่า ผู้เลือกตั้งมีทัศนคติที่ดีต่อผู้สมัครมากน้อยเพียงไรด้วย อนึ่ง การเสนอตัวเลขจากข้อมูลจะแยกประเภทของการตัดสินใจออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. ผู้ที่ตัดสินใจได้แล้วโดยไม่มีปัญหา
2. ผู้ที่ตัดสินใจได้แล้วโดยที่มิได้พอใจนัก (ดังได้อธิบายไว้ในบทที่ 4)
3. ผู้ที่ยังไม่ได้ตัดสินใจด้วยเหตุผลข้อ ข. คือไม่พอใจพรรคหรือผู้สมัคร
4. ผู้ที่ยังไม่ได้ตัดสินใจด้วยเหตุผลตามข้อ ก, ค, ง และ จ.
5. ผู้ที่ไม่ตอบ

ตารางที่ 72 อิทธิพลของเพศที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้ง

เพศ	กระบวนการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้ง					
	ตัดสินใจแล้ว	ตัดสินใจแล้วแต่มีปัญหา	ยังตัดสินใจไม่ได	ยังตัดสินใจไม่ได(ข)	ไม่ตอบ	รวม
เพศชาย	78.1(57)	6.8 (5)	5.5 (4)	4.1 (3)	5.5 (4)	100.0(73)
เพศหญิง	70.8(46)	3.1 (2)	9.2 (6)	16.9(11)	–	100.0(65)
ไม่ทราบเพศ	–	–	75.0 (3)	25.0 (1)	–	100.0 (4)
รวม	72.5(103)	4.9 (7)	9.2(13)	10.6(15)	2.8 (4)	100.0(142)

เพศ จากตารางที่ 72 จะเห็นว่า เพศชายเป็นเพศที่สามารถตัดสินใจเลือกตั้งได้ดีกว่าเพศหญิงมาก จำนวนผู้ที่ตัดสินใจแล้วแต่มีปัญหาก็มีน้อยกว่า สำหรับเพศหญิงนั้นมีจำนวนผู้ที่ยังตัดสินใจไม่ได้ถึง 26.1 % (ในขณะที่เพศชายมีเพียง 9.6 %) และ 16.9 % ก็เป็นผู้ที่มีทัศนคติในทางลบต่อพรรคการเมืองและผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้ง

ตารางที่ 73 อิทธิพลของอายุที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้ง

อายุ	กระบวนการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้ง					
	ตัดสินใจแล้ว	ตัดสินใจแล้วแต่มีปัญหา	ยังตัดสินใจไม่ได้	ยังตัดสินใจไม่ได้ (ข)	ไม่ตอบ	รวม
20–25 (รามคำแหง)	72.3(34)	4.3 (5)	10.6 (5)	10.6 (5)	2.1 (1)	99.9(47)
20–25 (ทุ่งมหาเมฆ, พญาไท)	71.4(20)	3.6 (1)	10.7 (3)	10.7 (3)	3.6 (1)	100.0(28)
26–35	84.0(21)	–	4.0 (1)	8.0 (2)	4.0 (1)	100.0(25)
36–45	66.7(12)	5.6 (1)	16.7 (3)	11.1 (2)	–	100.1(18)
46 ขึ้นไป	66.7(16)	12.5 (3)	4.2 (1)	12.5 (3)	4.2 (1)	100.0(24)
รวม	72.5(103)	4.4 (7)	9.2(13)	10.6(15)	2.8 (4)	100.0(142)

<u>อายุ</u> จากการจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามอายุ เราได้พบว่ากลุ่มผู้มีอายุน้อยคือตั้งแต่ 30 – 35 เป็นกลุ่มที่สามารถตัดสินใจได้ล่วงหน้าเป็นจำนวนมากกว่ากลุ่มที่อายุ 36 – 45 และ 46 ขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนผู้ตัดสินใจแล้วเพียง 66.7% อย่างไรก็ตามแต่ละกลุ่มก็มีจำนวนผู้ที่ยังตัดสินใจไม่ได้และตัดสินใจไม่ได้เพราะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้สมัครไล่เลี่ยกัน มีกลุ่มอายุ 26 – 35 เพียงกลุ่มเดียวที่มีจำนวนผู้ตัดสินใจแล้วสูงมาก คือ 84 % และมีจำนวนผู้ที่ยังตัดสินใจไม่ได้ต่ำสุดคือ 12 %

ตารางที่ 74 อิทธิพลของระดับการศึกษาที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้ง

ระดับการศึกษา	กระบวนการตัดสินใจในออกเสียงเลือกตั้ง					
	ตัดสินใจแล้ว	ตัดสินใจแล้วแต่มีปัญหา	ยังตัดสินใจไม่ได้	ยังตัดสินใจไม่ได้ (ข)	ไม่ตอบ	รวม
ไม่รู้หนังสือ – ป.7	52.2(12)	–	17.4 (4)	26.1 (6)	4.3 (1)	100.0(23)
ม.ศ.1 – ม.ศ.5	75.9(22)	13.8 (4)	3.4 (1)	6.9 (2)	–	100.0(29)
วิทยาลัยหรืออนุปริญญา	86.7(13)	–	6.7 (1)	–	6.7 (1)	100.0(15)
กำลังศึกษามหาวิทยาลัย	73.5(36)	4.1 (2)	10.2 (5)	10.2 (5)	2.0 (1)	100.0(49)
จบมหาวิทยาลัยหรือสูงกว่านั้น	75.0(18)	4.2 (1)	8.3 (2)	8.3 (2)	4.2 (1)	100.0(24)
ไม่ทราบ	100.0 (2)	–	–	–	–	100.0 (2)
รวม	72.5(103)	4.9 (7)	9.2(13)	10.6(15)	2.8 (4)	100.0(142)

ระดับการศึกษา จากตารางที่ 74 เราได้เห็นอิทธิพลของระดับการศึกษาที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้งได้ชัดเจนเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้ที่จบมหาวิทยาลัยหรือสูงกว่านั้น กับกลุ่มไม่รู้หนังสือ – ป. 7 นั่นคือ ในกลุ่มผู้ที่จบมหาวิทยาลัย หรือสูงกว่านั้นจะมีเปอร์เซนต์ผู้ตัดสินใจได้แล้วสูงกว่ากลุ่มไม่รู้หนังสือ – ป.7 มาก และเปอร์เซนต์ผู้ที่ยังตัดสินใจไม่ได้ในกลุ่มไม่รู้หนังสือ – ป. 7 ก็สูงกว่าเปอร์เซนต์ผู้ตัดสินใจไม่ได้ในกลุ่มผู้ที่จบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยหรือสูงกว่านั้นมาก

ตารางที่ 75 อิทธิพลของอาชีพที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้ง

อาชีพ	กระบวนการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้ง					
	ตัดสินใจแล้ว	ตัดสินใจแล้ว แต่มีปัญหา	ยังตัดสินใจ ไม่ได้	ยังตัดสินใจ ไม่ได้ (ข)	ไม่ตอบ	รวม
ทำงานราชการ	81.8(18)	9.1 (2)	–	9.1 (2)	–	100.0(22)
ทำงานเอกชน	64.5(20)	6.5 (2)	19.4 (6)	6.5 (2)	3.2 (1)	100.1(31)
ทำงานส่วนตัว	66.7(10)	6.7 (1)	6.7 (1)	13.3 (2)	6.7 (1)	100.1(15)
แม่บ้าน	87.5 (7)	–	–	12.5 (1)	–	100.0 (8)
นักศึกษา	73.5(36)	4.1 (2)	8.2 (4)	10.2 (5)	4.1 (2)	100.0(49)
ไม่บอกอาชีพ	70.6(12)	–	11.8 (2)	17.7 (3)	–	100.0(17)
รวม	72.5(103)	4.9 (7)	9.2(13)	10.6(15)	2.8 (4)	100.0(142)

<u>อาชีพ</u> จากตารางที่ 75 แม่บ้านคือกลุ่มที่สามารถตัดสินใจเลือกตั้งได้มากที่สุด ซึ่งเราอาจสันนิษฐานได้ว่า กลุ่มแม่บ้านเป็นกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจตลอดจนความสนใจในเรื่องราวเกี่ยวกับการเลือกตั้งน้อย จึงไม่จำเป็นต้องคิดไตร่ตรวญนานว่าควรจะเลือกบุคคลใดหรือพรรคใด เพราะจะสามารถเลือกได้ตั้งแต่ยังไม่เริ่มหาเสียง นอกจากกลุ่มแม่บ้านแล้วกลุ่มผู้ทำงานราชการก็เป็นกลุ่มที่สามารถตัดสินใจเลือกตั้งได้มากรองลงมา และก็มีเปอร์เซนต์ผู้ตัดสินใจไม่ได้น้อยที่สุดด้วยเพียง 9.1 % ส่วนกลุ่มที่มีเปอร์เซนต์ผู้ที่ตัดสินใจได้แล้วน้อยที่สุดคือกลุ่มผู้ทำงานเอกชน เหตุผลที่ทำให้ไม่อาจตัดสินใจได้ส่วนใหญ่ก็เพราะยังไม่ทราบข้อมูลเพียงพอ มีเพียง 6.5 % ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อพรรคและผู้สมัคร อีกกลุ่มหนึ่งที่มีคะแนนคล้ายคลึงกับกลุ่มผู้ทำงานเอกชนคือกลุ่มผู้ทำงานส่วนตัว

กลุ่มนี้มีผู้ที่ตัดสินใจได้ดีแล้ว 66.7 % และน่าสังเกตว่ามีถึง 13.3 % ที่ตัดสินใจไม่ได้เพราะไม่พอใจพรรคและบุคคลใดจริง ๆ อย่างไรก็ดี เนื่องจากจำนวนผู้ที่ตัดสินใจไม่ได้หรือตัดสินใจได้แล้วแต่มีปัญหานี้มีจำนวนน้อยมากในแต่ละกลุ่ม จึงไม่อาจนำเปอร์-เซนต์เหล่านี้มายืนยันได้แน่นอน ในที่นี้เราจึงวิเคราะห์ได้แต่เพียงว่า หากรวมกลุ่มผู้ทำงานเอกชนและส่วนตัวเข้าด้วยกันแล้ว กลุ่มนี้จะมีกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งแตกต่างอย่างสำคัญกับกลุ่มข้าราชการ ในขณะที่กลุ่มข้าราชการสามารถตัดสินใจได้ถึง 81.8 % ทั้ง 2 กลุ่มนี้รวมกันจะมีเปอร์เซนต์ผู้ตัดสินใจได้เพียง 65.2 % ซึ่งน้อยกว่ากลุ่มนักศึกษาเสียอีก

ตารางที่ 76 อิทธิพลของฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้ง

ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม	กระบวนการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้ง					
	ตัดสินใจแล้ว	ตัดสินใจแล้วแต่มีปัญหา	ยังตัดสินใจไม่ได้	ยังตัดสินใจไม่ได้ (ข)	ไม่ตอบ	รวม
สูง	76.2(16)	9.5 (2)	4.8 (1)	4.8 (1)	4.8 (1)	100.0(21)
กลางสูง	75.0(21)	7.1 (2)	7.1 (2)	7.1 (2)	3.6 (1)	99.9(28)
กลาง	73.0(27)	2.7 (1)	13.5 (6)	8.1 (3)	2.7 (1)	100.0(37)
กลางต่ำ	78.9(15)	5.3 (1)	-	15.8 (3)	-	100.0(19)
ต่ำ	64.9(24)	2.7 (1)	13.5 (5)	16.2 (6)	2.7 (1)	100.0(37)
รวม	72.5(103)	4.9 (7)	9.2(13)	10.6(15)	2.8 (4)	100.0(142)

ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม อีกครั้งหนึ่งที่เราเห็นอิทธิพลของฐานะทางเศรษฐ-กิจสังคม นั่นคือความแตกต่างของกระบวนการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้งระหว่างกลุ่มผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมสูงและต่ำ ในกลุ่มผู้มีฐานะสูงจะมีจำนวนผู้ที่ตัดสินใจได้แล้วสูง คือมีถึง 76.2 % (และมีที่ตัดสินใจแล้วโดยที่ไม่ชอบพรรคหรือผู้สมัครจริง ๆ อีก 9.5 %) และมีจำนวนผู้ที่ตัดสินใจไม่ได้หรือไม่ตอบรวม 13.6 % ส่วนกลุ่มผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำนับว่ามีจำนวนผู้ที่ตัดสินใจได้แล้วน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ คือ เพียง 64.9 % และมีจำนวนผู้ที่ตัดสินใจไม่ได้และไม่ตอบรวม 32.4 % ซึ่งสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งหมด และน่าสังเกตว่ามีจำนวนผู้ที่ตัดสินใจไม่ได้เพราะไม่มีพรรคหรือผู้สมัครที่เขาพอใจจริง ๆ ถึง 16.2 % ซึ่งสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ เช่นเดียวกัน สำหรับกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมระดับกลางสูง, กลาง และกลางต่ำ นั้น ไม่เห็นตัวเลขซึ่งแสดงความแตกต่างมากนัก

สรุปท้ายบท

จากการวิเคราะห์ปัจจัยทางประชากรและสังคมที่มีต่อความรู้ความเข้าใจ ความสนใจและทัศนคติทางการเมือง การเลือกตั้งของประชาชนที่ผ่านมาทั้งหมด เราอาจจะสรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญ ๆ ที่มีอิทธิพลเด่นชัดก็คือ เพศ ระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจสังคม หมวดที่เราเห็นอิทธิพลของปัจจัยเหล่านี้ได้ชัดเจนก็คือ หมวดความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองแบบรัฐสภา หมวดความสนใจในการเมืองเน้นเฉพาะบทบาทการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รองลงมาคือหมวดทัศนคติต่อการเมืองและการปกครองแบบประชาธิปไตย หมวดความสนใจและทัศนคติในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และหมวดกระบวนการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หมวดที่ไม่ค่อยเห็นอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ก็คือ หมวดความสนใจเข้าร่วมในกิจกรรมของพรรคการ-เมืองและการหาเสียงซึ่งกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมีความสนใจน้อย

ในหมวดความรู้ความเข้าใจฯ และหมวดความสนใจนั้น จะปรากฏว่า เพศชาย, ผู้ที่มีการศึกษาสูง และผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมสูงจะเป็นกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจ

และมีความสนใจมากกว่ากลุ่มอื่น สำหรับเพศหญิง, ผู้ที่มีการศึกษาต่ำ และผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำก็จะเป็นกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจและความสนใจน้อย ในหมวดกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งก็เช่นกันกลุ่มเพศชาย, ผู้มีการศึกษาสูง และผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมสูงจะสามารถตัดสินใจได้มากกว่ากลุ่มเพศหญิง, ผู้มีการศึกษาต่ำและผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ

ส่วนหมวดทัศนคติทั้ง 2 หมวดนั้นจะปรากฏว่า เพศชาย, ผู้มีการศึกษาสูง และผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมสูงจะมีจำนวนผู้มีทัศนคติดีและปานกลางสูงกว่ากลุ่มอื่น ในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำและกลุ่มผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ จะมีทัศนคติแตกออกเป็น 3 พวก คือ มีทั้งผู้มีทัศนคติดี, ปานกลาง และไม่ดี ในจำนวนไล่เลี่ยกัน

สำหรับอายุนั้น ผู้วิจัยไม่สามารถหาอิทธิพลของอายุที่มีต่อเรื่องราวที่ศึกษาได้มากนัก เพราะแต่ละหมวดข้อมูลก็ต่างกันไปจนไม่อาจหาร่องรอยความสัมพันธ์ใด ๆ ได้ จึงขอสรุปว่า อายุไม่มีอิทธิพลต่อเรื่องที่ศึกษานี้

ส่วนอาชีพก็เช่นเดียวกับอายุ เพียงแต่ผู้วิจัยสามารถเห็นความแตกต่างได้บ้างจากกลุ่มผู้มีอาชีพรับราชการกับกลุ่มอื่น กลุ่มผู้มีอาชีพรับราชการจะมีความรู้ความเข้าใจ ความสนใจ และทัศนคติทางการเมือง การเลือกตั้งอยู่ในเกณฑ์ดีและสม่ำเสมอกว่ากลุ่มอาชีพอื่น (โดยเฉพาะกลุ่มผู้ทำงานเอกชนและส่วนตัว)